

CHRZEST W ŚWIĘTOWANIU TRIDUUM PASCHALNEGO

Katarzyna i Paweł Maciejewscy

Chrzest jest naszym włączeniem, wszczępieniem w śmierć i Zmartwychwstanie Chrystusa, w przejście Chrystusa przez śmierć do Zmartwychwstania. Odtąd nasze życie jest włączone w tę dynamikę przejścia przez śmierć do zmartwychwstania. Odtąd nasze umieranie, proces nieunikniony dla nas, posiada inny zupełnie wymiar: umieramy z Chrystusem i to umieranie rodzi nowe życie, które daje nam udział w życiu Chrystusa zmartwychwstałego. Rzeczywistość Chrystusowej Paschy staje się dla nas obecna ciągle na nowo w Eucharystii. Uczestnicząc w niej na bazie naszego chrztu, możemy mieć udział – dzięki sakramentom i dzięki wierze – w Misterium Paschalnym Chrystusa. Chrzest i Eucharystia, sakramenty w szczególności sprawowane i wspominane w ramach liturgii Triduum Sacrum, włączają nasze życie w dynamikę Paschy Chrystusa¹.

Sakrament chrztu świętego to sakrament, który rozpoczyna wszystko... Dlatego papież Franciszek wzywa: „Musimy rozbudzić pamięć naszego chrztu. Jesteśmy wezwani, by żyć naszym chrztem każdego dnia, jako rzeczywistością aktualną w naszym życiu. Jeśli udaje się nam iść za Jezusem i trwać w Kościele, pomimo naszych ograniczeń, słabości i grzechów, to dzieje się to jedynie ze względu na sakrament, w którym staliśmy się nowymi stworzeniami i zostaliśmy przyobleczeni w Chrystusa”². Dobrą okazją do rozbudzenia pamięci o pierwszym sakramencie jest roczni-

¹ F. Blachnicki, *Odnowa przez wierność*, w: Centralna Diakonia Liturgiczna Ruchu Światło-Życie Irena Kucharska, Wojciech Kosmowski, Piotr Kulbacki (red.), *Triduum Paschalne. Podręcznik dla duszpasterzy i dla służby liturgicznej*, b.m.r.w., s. 84–85.

² Franciszek, *Chrzest pozwala nam rozpoznać Jezusa obecnego w bliźnich*, w: <http://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/dokumenty/katechezy-audiencje/art,32,chrzest-pozwala-nam-rozpoznać-jezusa-obecnego-w-bliźnich.html> [dostęp: 24.04.2015].

ca 1050-lecia Chrztu Polski oraz coroczny czas Triduum Paschalnego z jego szczytowym momentem, jakim jest liturgia Wigilii Paschalnej i odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Poniżej przedstawiamy propozycje duszpasterskie pogłębiające rozumienie chrztu świętego do wykorzystania w parafii oraz we wspólnocie rodzinnej. Wiele rodzin katolickich w Polsce z zaangażowaniem uczestniczy w liturgii Triduum Paschalnego, dlatego warto podpowiedzieć nowe sposoby pomagające w rozumieniu istoty chrztu świętego.

PROPOZYCJE DO WYKORZYSTANIA WE WSPÓLNOCIE RODZINNEJ I PARAFIALNEJ:

- w celu owocnego przeżycia okresu Wielkiego Postu, zakończonego odnowieniem przyrzeczeń chrzcielnych podczas Wigilii Paschalnej, można zachęcić wiernych do codziennej pracy wewnętrznej w oparciu o notatnik: „Zawieram z wami przymierze”, który zawiera sugestie do osobistego przygotowania się do liturgii w przeddzień wieczorem oraz sugestie do modlitwy osobistej i wierności słowu Bożemu w ciągu całego dnia (szczegółowe informacje: www.oaza.pl/cds/?p=103; możliwość zamówienia: www.oaza.pl/cds/?p=49);
- zgodnie z przepisami liturgicznymi w III, IV i V niedzielę Wielkiego Postu można odczytać teksty ewangelii o Samarytance, uzdrowieniu niewidomego oraz wskrzeszeniu Łazarza – jako pogłębienie rozumienia sakramentu chrztu świętego;
- w niedzielę, w którą jest czytana ewangelia o Samarytance, można ustawić np. przy wyjściu z kościoła „studnię” – naczynie, w którym będą znajdowały się fragmenty Pisma Świętego o chrzcie świętym; chętne osoby, wychodząc z liturgii, mogą wylosować tekst – „słowo życia” na najbliższy tydzień, które może być rozważane podczas codziennej modlitwy osobistej (propozycje tekstów o chrzcie świętym znajdują się w załączniku);
- w celu pogłębienia świadomości chrztu świętego oraz przygotowania do odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych można przeprowadzić dwa nabożeństwa połączone z liturgią godzin (obrzęd błogosławienia uszu i ust oraz obrzęd wyznania wiary na wzór obrzędu Effetha,

a także celebrację o imieniu chrześcijańskim) – najlepiej w Wielką Sobotę; jeśli względy duszpasterskie uniemożliwiają przeprowadzenie ich w tym dniu, można przenieść te nabożeństwa na czas Wielkiego Postu, np. w okolicach niedziel z ewangeliami o tajemnicy chrztu; proponowane obrzędy znajdują się w *Obrzędach chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych* dla katechumenów jako przygotowanie do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej; pierwszy z tych obrzędów jest związany z otwarciem się i przyjęciem słowa Bożego oraz z wyznaniem wiary w Kościele i wobec zgromadzonej wspólnoty; odnawiając przymierze chrztu, prosimy Kościół o błogosławieństwo, abyśmy potrafili otwierać się na słowo Boże, przyjmować i wyznawać je w codzienności; drugi obrzęd ukazuje wartość imienia, które otrzymaliśmy na chrzcie świętym (przebieg nabożeństw znajduje się w załączniku);

- z wielką starannością przygotować liturgię Triduum Paschalnego wraz z komentarzami pomagającymi zrozumieć znaki, w jakie bogata jest ta liturgia – propozycja komentarzy została zawarta w załączniku – komentarz przed rozpoczęciem liturgii jest dłuższy, ponieważ stanowi pewnego rodzaju katechezę mistagogiczną;
- uwrażliwiając wiernych na służbę wobec najbliższych oraz wobec wspólnoty, zachęcamy do wypełnienia deklaracji służby (wzór znajduje się w załączniku) i złożenia jej podczas procesji z darami w Wielki Czwartek; podjęcie zobowiązania służby jest wyrazem odpowiedzialności ochrzczonych za tych, z którymi spotykają się na co dzień, a zarazem zachętą do większego zaangażowania w życie wspólnoty parafialnej;
- zachęcić wiernych, aby na liturgię Wigilii Paschalnej założyli białą bluzkę/koszulę na znak białej szaty otrzymanej na chrzcie świętym;
- poprosić wiernych, by na liturgię Wigilii Paschalnej przynieśli w naczyniach wodę, która w czasie liturgii chrzcielnej zostanie pobłogosławiona – wierni zabierają tę wodę i wlewają do domowej kropielnicy;
- wskazać wiernym, że za odnowienie obietnic chrzcielnych podczas Wigilii Paschalnej mogą dostąpić odpustu zupełnego;

- w niedziele wielkanocne można poświęcić wodę i pokropić wiernych;
- zachęcić wiernych, szczególnie rodziców/dziadków, do przeprowadzenia katechezy rodzinnej na temat chrztu świętego – kiedy, w jakim kościele odbył się chrzest święty, kto był szafarzem sakramentu, kim są rodzice chrzestni, dlaczego rodzice wybrali dla swego dziecka takie a nie inne imię – można opowiedzieć o znaczeniu tego imienia; katechezę można wzbogacić oglądaniem pamiątek z chrztu świętego, szczególnie białej szaty i świecy chrzcielnej oraz filmów i zdjęć; taka katecheza może być okazją do modlitwy rodzinnej dziękczynnej przy zapalanej świecy chrzcielnej za ten sakrament oraz za bliskie osoby; w okresie wielkanocnym warto odwiedzić kościół, w którym został udzielony sakrament, oraz spotkać się z chrzestnymi;
- zachęcić do zrobienia rachunku sumienia: Czy znam datę swojego chrztu świętego? Czy pamiętam, aby w tym dniu dziękować Panu Bogu za łaskę wiary? Czy w dniu swoich imienin pamiętam, by dziękować za mojego patrona oraz za imię, które otrzymałem na chrzcie świętym? Jak wykorzystuję łaski płynące z sakramentu chrztu świętego? W jaki sposób, jako rodzic czy rodzic chrzestny, wypełniam zobowiązania podjęte na chrzcie świętym, a dotyczące chrześcijańskiego wychowania dziecka? Na ile troszczę się o rozwój wiary swoich dzieci oraz chrześniaków?

ZAŁĄCZNIKI

TEKSTY BIBLIJNE O CHRZCIE ŚWIĘTYM

(„studnia” słowa Bożego – „słowa życia”)

„Oni powrócili i oznajmili pozostałym. Lecz im też nie uwierzyli. W końcu ukazał się samym Jedenastu, gdy siedzieli za stołem, i wyrzucał im brak wiary i upór, że nie wierzyli tym, którzy widzieli Go zmartwychwstałego. I rzekł do nich: Idźcie na cały świat i głosście Ewangelię wszelkiemu stworzeniu! Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony. Tym zaś, którzy uwierzą, te znaki towarzyszyć będą: w imię moje złe duchy będą wyrzucać, nowymi językami mówić będą; węże brać będą do rąk, i jeśliby co zatrutego wypili, nie będzie im szkodzić. Na chorych ręce kłaść będą, i ci odzyskają zdrowie. Po rozmowie z nimi Pan Jezus został wzięty do nieba i zasiadł po prawicy Boga” (Mk 16,13-19).

„A wyprowadziwszy ich na zewnątrz rzekł: Panowie, co mam czynić, aby się zbawić? Uwierz w Pana Jezusa – odpowiedzieli mu – a zbawisz siebie i swój dom. Opowiedzieli więc naukę Pana jemu i wszystkim jego domownikom. Tej samej godziny w nocy wziął ich z sobą, obmył rany i natychmiast przyjął chrzest wraz z całym swym domem. Wprowadził ich też do swego mieszkania, zastawił stół i razem z całym domem cieszył się bardzo, że uwierzył Bogu. Kiedy nastał dzień, pretorzy posłali liktorów z rozkazem: Zwolnij tych ludzi!” (Dz 16,30-35).

„Kiedy Syłas i Tymoteusz przyszli z Macedonii, Paweł oddał się wyłącznie nauczaniu i udowadniał Żydom, że Jezus jest Mesjaszem. A kiedy się sprzeciwiali i bluźnili, otrząsnął swe szaty i powiedział do nich: Krew wasza na waszą głowę, jam nie winien. Od tej chwili pójdę do pogan. Odszedł stamtąd i poszedł do domu pewnego «czciciela Boga», imieniem Tycjusz Justus. Dom ten przylegał do synagogi. Przełożony synagogi, Kryspus, uwierzył w Pana z całym swym domem, wielu też

słuchaczy korynckich uwierzyło i przyjmowało wiarę i chrzest. W nocy Pan przemówił do Pawła w widzeniu: Przestań się lękać, a przemawiaj i nie milcz, bo Ja jestem z tobą i nikt nie targnie się na ciebie, aby cię skrzywdzić, dlatego że wiele ludu mam w tym mieście” (Dz 18,5-10).

„Kiedy Apollos znajdował się w Koryncie, Paweł przeszedł okolice wyżej położone, przybył do Efezu i znalazł jakichś uczniów. Zapytał ich: Czy otrzymaliście Ducha Świętego, gdy przyjęliście wiarę? A oni do niego: Nawet nie słyszeliśmy, że istnieje Duch Święty. Jaki więc chrzest przyjęliście? – zapytał. A oni odpowiedzieli: Chrzest Janowy. Jan udzielał chrztu nawrócenia, przemawiając do ludu, aby uwierzyli w Tego, który za nim idzie, to jest w Jezusa – powiedział Paweł. Gdy to usłyszeli, przyjęli chrzest w imię Pana Jezusa” (Dz 19,1-5).

„Cóż więc powiemy? Czyż mamy trwać w grzechu, aby łaska bardziej się wzmogła? Żadną miarą! Jeżeli umarliśmy dla grzechu, jakże możemy żyć w nim nadal? Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca. Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie” (Rz 6,1-5).

„Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój. Jedno jest Ciało i jeden Duch, bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie. Jeden jest Pan, jedna wiara, jeden chrzest. Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który [jest i działa] ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich. Każdemu zaś z nas została dana łaska według miary daru Chrystusowego” (Ef 4,3-7).